

PATVIRTINTA

Kauno Aleksandro Stulginskio
mokyklos – daugiafunkcio centro
direktoriaus 2019 m. vasario 25 d.
įsakymu Nr. V- 41

**KAUNO ALEKSANDRO STULGINSKIO MOKYKLOS – DAUGIAFUNKCIO
CENTRO
POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMO NETINKAMAI BESIELGIANTIEMS
MOKINIAMS
TVARKOS APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Kauno Aleksandro Stulginskio mokyklos – daugiafunkcio centro (toliau Centras) poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) skirtas Kauno Aleksandro Stulginskio mokyklos – daugiafunkcio centro bendruomenės nariams. Aprašas parengtas vadovaujantis LR švietimo ir mokslo ministro 2012-08-28 d. įsakymu Nr. V-1268 „Dėl pritarimo rekomendacijoms dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams“ bei LR Vyriausybės 2002-04-02 d. nutarimu Nr. 437 „Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, nustatymo organizavimo tvarkos aprašas“ (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. spalio 2 d. nutarimo Nr.1071 redakcija).

2. Aprašu siekiama padėti Centro bendruomenės nariams veiksmingai ir tinkamai reaguoti į kraštutinius mokinių netinkamo elgesio atvejus bei iškilusią grėsmę, siekiant užtikrinti Centro bendruomenės narių fizinį ir psichologinį saugumą.

3. Aprašas nustato galimas taikyti poveikio priemones netinkamai besielgiantiems mokiniams, taip pat pagrindines šių priemonių taikymo Centre sąlygas.

4. Apraše vartojamos sąvokos:

4.1. **draudžiami daiktai** – bet kokie daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių apyvarta uždrausta arba ribojama Lietuvos Respublikos įstatymų ar kitų teisės aktų saugumo, sveikatos apsaugos ir kitais visuomenės poreikiais, taip pat kiti Centre draudžiami turėti daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, nesusijusios su ugdymo procesu;

4.2. **netinkamas mokinio elgesys** – mokinio elgesys, keliantis realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, taip pat pasikartojantis, tyčinis, agresyvus, įžūlus, griaunantis ugdymo procesą, pažeidžiantis kitų asmenų garbę ir orumą bei psichologinį ir fizinį saugumą mokinio elgesys;

4.3. **poveikio priemonė** – Centro darbuotojo veiksmai, kuriais siekiama nutraukti ar sustabdyti netinkamą mokinio elgesį bei atkurti psichologiškai ir fiziškai saugią ir savitarpio pagarba grįstą ugdymo(si) aplinką;

4.4. **pagrįsti fiziniai veiksmai** – su fiziniu kontaktu susiję Centro darbuotojo veiksmai mokinio atžvilgiu, kurių gali būti imamasi siekiant nutraukti mokinio elgesį, keliantį realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, arba užkirsti jam kelią;

4.5. **ugdymosi vietos pakeitimas** – laikinas mokinio atskyrimas nuo kitų mokinių, tęsiant mokinio ugdymąsi kitoje Centro patalpoje arba teikiant mokiniui reikiamą švietimo pagalbą.

5. Sprendžiant mokinio elgesio problemas bei taikant poveikio priemones turi būti vadovaujama Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais, taip pat prioritetinės vaiko teisių ir interesų apsaugos ir gynimo, vaiko žmogiškojo orumo, individualizavimo, visapusiškumo, pagarbos ir protingumo principais.

II SKYRIUS POVEIKIO PRIEMONĖS IR BENDROSIOS JŲ TAIKYMO SĄLYGOS

6. Centro darbuotojas, esant apraše nustatytoms sąlygoms ir siekdamas užtikrinti Centro bendruomenės narių saugumą, gali taikyti šias poveikio priemones ar imtis šių veiksmų:

6.1 pakeisti mokinio ugdymosi vietą;

6.2. iškviešti kurį nors iš šių asmenų – socialinį pedagogą, psichologą, klasės vadovą, Vaiko gerovės komisijos pirmininką, pavaduotoją ugdymui ar Centro direktorių;

6.3. organizuoti mokinio daiktų patikrinimą;

6.4. panaudoti pagrįstus fizinius veiksmus.

7. Taikant Apraše numatytas poveikio priemones privalu atsižvelgti į mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, jo sveikatos būklę, psichologinę savijautą ir kitas, poveikio priemonės parinkimui ir taikymui svarbias aplinkybes.

8. Apraše numatytos poveikio priemonės taikomos mokiniui tik tada, kai Centras yra išnaudojęs visas kitas galimas priemones ir švietimo pagalbos teikimo galimybes (pavyzdžiui, yra vesti individualūs pokalbiai su mokiniu ir jo tėvais (globėjais, rūpintojais) arba bent vienu iš jų, netinkamas elgesys buvo aptartas V GK ir kitos priemonės) ir jos nedavė laukiamų rezultatų, išskyrus neatidėliotinus atvejus, kai vaiko elgesys daro žalą ar kelia realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, saugumui ar turtui. Kitais atvejais į mokinio padarytus Centro vidaus darbo tvarkos taisyklių, mokinio elgesio taisyklių ir (ar) mokymo sutarties nuostatų pažeidimus reaguojama kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

9. Apie mokiniui pritaikytą poveikio priemonę turi būti nedelsiant informuojamas Centro direktorius ar jo įgaliotas asmuo, mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų, taip pat, esant būtinybei, savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyrius ir (ar) teritorinė policijos įstaiga.

10. Centro darbuotojas, įtaręs, kad mokinyš Centre ar jo teritorijoje vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas ar yra apsvaigęs nuo šių medžiagų, turi vadovautis Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas nustatymo organizavimo aprašu (2002-04-02, Nr.437) ir laikytis jame nurodytų veiksmų sekos:

10.1. Centro darbuotojai, įtarę, kad Centrą lankantis mokinyš Centre teritorijoje vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas ar yra apsvaigęs nuo šių medžiagų, nedelsdami informuoja apie tai Centro direktorių ar jo įgaliotą asmenį, taip pat socialinį pedagogą, bendruomenės slaugytoją, vykdančią sveikatos priežiūrą Centre;

10.2. socialinis pedagogas, bendruomenės slaugytojas ar klasės vadovas nedelsdami informuoja vaiko atstovus pagal įstatymą apie įtarimą, kad jis vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas ar yra apsvaigęs nuo šių medžiagų ir kad jam reikėtų atlikti medicininę apžiūrą;

10.3. bendruomenės slaugytoja informuoja vaiką, vaiko atstovus pagal įstatymą apie asmens sveikatos priežiūros įstaigas, teikiančias sveikatos priežiūros paslaugas;

10.4. socialinis pedagogas informuoja vaiką, vaiko atstovus pagal įstatymą apie institucijas, įstaigas, organizacijas, teikiančias psichologinę, socialinę, teisinę ar kitą pagalbą.

10.5. Centro darbuotojai, įtarę, kad Centrą lankantis mokinys Centro teritorijoje yra apsinuodijęs narkotinėmis, psichotropinėmis, kitomis psichiką veikiančiomis medžiagomis ir jo sveikatai ar gyvybei gresia pavojus:

10.5.1. suteikia mokiniui pirmąją medicininę pagalbą;

10.5.2. nedelsdami kviečia greitąją medicinos pagalbą;

10.5.3. nedelsdami informuoja apie tai Centro direktorių ar jo įgaliotą asmenį, taip pat bendruomenės slaugytoją, vykdantį sveikatos priežiūrą Centre, socialinį pedagogą;

11. Centro direktorius ar jo įgaliotas asmuo, socialinis pedagogas ar klasės vadovas apie įtarimą, kad mokinys yra apsinuodijęs narkotinėmis, psichotropinėmis, kitomis psichiką veikiančiomis medžiagomis ir jo sveikatai ir gyvybei gresia pavojus, skubiai informuoja apie tai vaiko atstovus pagal įstatymą.

12. Bendruomenės slaugytoja, vykdanti sveikatos priežiūrą Centre, savo darbe vadovaujasi Lietuvos Respublikos įstatymais, Sveikatos priežiūros mokykloje tvarkos aprašu, kitais šio specialisto teises ir pareigas nustatančiais teisės aktais. Jei tėvai skubiai negali atvykti į Centrą ir mokiniui gresia pavojus gyvybei, lydi mokinį į gydymo įstaigą.

III SKYRIUS UGDYMOSI VIETOS PAKEITIMAS

13. Ugdymosi vietos pakeitimas taikomas tą dieną administracijos budinčio sprendimu, kai mokinys į mokytojo pastabas nereaguoja ir jo elgesys akivaizdžiai griaua mokinių ugdymo(si) procesą.

14. Pakeitęs ugdymo(si) vietą, mokinys, prižiūrimas administracijos budinčio paskirto Centro darbuotojo, atlieka mokytojo paskirtas užduotis arba mokiniui yra teikiama reikiama švietimo pagalba. Į pakeistą ugdymosi vietą mokinį palydi iškvietas asmuo.

15. Mokinio ugdymosi vieta pakeičiama ne ilgesnei kaip šį sprendimą priėmusio mokytojo pamokos trukmei. Esant būtinybei, šios priemonės taikymo trukmė pratęsiama Centro direktoriaus ar jo pavaduotojo ugdymui sprendimu, atsižvelgiant į švietimo pagalbos specialisto rekomendaciją, tačiau ne ilgiau kaip iki tos dienos pamokų pabaigos.

IV SKYRIUS CENTRO SOCIALINIO PEDAGOGO, PSICHOLOGO, KLASĖS VADOVO, VGK PIRMININKO AR DIREKTORIAUS IŠKVIETIMAS

16. Centro darbuotojas gali išsikviesti Centro socialinį pedagogą, psichologą, klasės vadovą, VGK pirmininką ar Centro direktorių, kad padėtų nutraukti netinkamą mokinio ar mokinių grupės elgesį.

17. Iškvietas asmuo tarpininkauja sprendžiant mokytojo ir mokinio ar mokinių grupės konfliktą, taip pat padeda mokytojui numatyti tolesnes mokinio(-ių) ugdymo(si) proceso organizavimo galimybes bei pagal kompetenciją inicijuoti ir (ar) spręsti švietimo pagalbos arba drausminių auklėjamojo poveikio priemonių taikymą mokiniui(-iams).

V SKYRIUS MOKINIO DAIKTŲ PATIKRINIMAS

18. Jeigu Centro darbuotojui kyla pagrįstų įtarimų, jog mokinys gali turėti draudžiamų daiktų, darbuotojas nedelsdamas apie tai informuoja Centro direktorių arba jo įgaliotą asmenį ir socialinį pedagogą.

19. Centro direktorius arba jo įgaliotas asmuo ir socialinis pedagogas turi teisę prašyti mokinio parodyti jo asmeninius daiktus. Mokinio daiktai negali būti tikrinami negavus jo sutikimo ir (ar) jam nedalyvaujant.

20. Jeigu mokinys sutinka parodyti savo asmeninius daiktus, parodymo metu turi dalyvauti mažiausiai du Centro darbuotojai, vienas iš jų – Centro direktorius arba jo įgaliotas asmuo. Paaiškėjus, kad mokinys turi draudžiamų daiktų, apie tai nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų ir, esant būtinybei, teritorinė policijos įstaiga.

21. Jei mokinys nesutinka parodyti daiktų, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų ir jie kviečiami atvykti į Centrą. Jiems nesutikus atvykti ir (ar) neatvykus nustatytu laiku, taip pat esant būtinybei, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojama teritorinė policijos įstaiga.

22. Kol atvyks dėl mokinio daiktų patikrinimo iškviešti asmenys, mokinys turi būti prižiūrimas Centro direktoriaus paskirto Centro darbuotojo.

VI SKYRIUS PAGRĮSTI FIZINIAI VEIKSMAI

23. Centro darbuotojas pagrįstus fizinius veiksmus mokinio atžvilgiu gali taikyti tik tais atvejais, kai siekiama:

23.1. apsaugoti mokinį nuo savęs ar kitų asmenų (su)žalojimo;

23.2. užkirsti kelią ir (ar) nutraukti smurtinį mokinio elgesį prieš kitus mokinius, Centro darbuotojus ar kitus aplinkinius asmenis;

23.3. neleisti mokiniui palikti patalpos, jeigu jo pasišalinimas kelia grėsmę jo paties ar kitų asmenų saugumui;

23.4. nutraukti mokinių tarpusavio muštynes, jei mokinys(-iai) nereaguoja į žodinius Centro darbuotojo paliepimus jas nutraukti;

23.5. nutraukti mokinio veiksmus, kuriais niokojamas turtas, ir (ar) apsaugoti turtą nuo galimo sunaikinimo ar sugadinimo arba sustabdyti netvarką.

24. Pagrįsti fiziniai veiksmai gali varijuoti nuo stovėjimo tarp mokinių gresiant potencialiam atviram jų konfliktui, stovėjimo prieš mokinį, siekiant užkirsti kelią pavojingam mokinio elgesiui (pavyzdžiui, siekiant atitverti kelią prie lango, jei mokinys grasina iššokti, ar pan.), vedimo paėmus už rankos, iki mokinio sulaikymo, fiziškai apribojant mokinio veiksmus. Mokinio sulaikymas gali būti naudojamas tik ekstremaliose situacijose (pavyzdžiui, kai siekiama nutraukti mokinių muštynes, jeigu nėra kitų galimybių jų išskirti nenaudojant fizinės intervencijos; kai siekiama nutraukti mokinio save žalojančią elgesį, jį apglėbiant ir laikant tol, kol mokinys nurims, ir pan.).

25. Fizinis kontaktas su mokiniu yra laikomas tinkamu tokiose situacijose:

25.1. mokinį(-ius) laikant už rankos(-ų), sudarant ratą, žaidžiant žaidimus;

25.2. mokinį vedant už rankos;

25.3. guodžiant mokinį;

25.4. pasveikinant mokinį;

25.5. padedant neįgaliam mokiniui;

25.6. mokant mokinį groti instrumentu, šokti;

25.7. rodant mokiniui, kaip atlikti fizinius pratimus;

25.8. rodant mokiniui, kaip tinkamai laikyti rašymo, piešimo, kitas ugdymosi procese naudojamas priemonės;

25.9. teikiant pirmąją medicininę pagalbą.

26. Fiziniai veiksmai laikomi nepagrįstais, draudžiamais ir traktuojami kaip smurtas mokinio atžvilgiu tokiais atvejais, kai jie:

26.1. naudojami kaip bausmė;

26.2. naudojami norint pademonstruoti savo viršenybę;

26.3. naudojami siekiant sukelti vaikui fizinį skausmą;

26.4. naudojama didesnė nei būtina fizinė jėga.

27. Pagrįstų fizinių veiksmų naudojimas neturi kelti grėsmės vaiko gyvybei ir sveikatai.

28. Centro darbuotojas, taikydamas pagrįstus fizinius veiksmus, visada privalo vadovautis minimalių būtinų fizinių veiksmų panaudojimo trumpiausiam būtinam laikotarpiui principu.

VII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

29. Centro klasių vadovai su šiuo aprašu pasirašytinai supažindina mokinius klasių valandėlių metu ir jų tėvus (globėjus, rūpintojus) arba bent vieną iš jų klasių mokinių tėvų susirinkimų metu.

30. Visus skundus dėl poveikio priemonių mokiniui taikymo yra privaloma nuodugniai ir operatyviai išnagrinėti VGK posėdžio metu.

31. Apie nustatytus vaiko teisių pažeidimus Centro direktorius arba jo įgaliotas asmuo operatyviai informuoja kompetentingas valstybės ir (ar) savivaldybės institucijas.

PRITARTA
Kauno Aleksandro Stulginskio
mokyklos-daugiafunkcio centro
VGK posėdyje
2019 m. vasario 21 d.
protokolo Nr. VGK-3